

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1725

Casus LXXXVI. De Renuntiationibus seu Resignationibus Beneficiorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39911

Quia id videtur habere clarus textus Regulae, lites super illis motas penitus extinguendo, quomodo autem lites dicentur penitus extinguere, si maneant quoad principale punctum scilicet petitorium; 2. Triennalis possessio non tantum facit praesumptionem tituli, sed revera illum confert, quemadmodum praescriptio confert dominium rei praescriptae, si enim triennalis possessor non consequeretur titulum, ejus beneficium semper de jure vacaret, nec esset ratio, cur ab alio valide impetrari non posset; cum tamen Regula dicat impetrationes de beneficiis sic possessis factas irritas esse, & si bona Ecclesiastica tempore a jure requisito praescribantur, cur non beneficia?

Dices: Regula tantum prohibet per litem molestari triennalem possessorem, cum hoc autem stat quod possessor post triennium cognoscens nullitatem sui tituli, teneatur beneficium dimittere vel dispensationem petere. 2. Titulus non potest alter acquiri quam per institutionem Canonicam. *Reg. 1. juris in 6. 3.* Ordinarius Superior ex communi sententia etiam a triennali possessore potest exigere titulum, & de super inquirere; ergo signum est, quod triennalis possessio per modum praescriptionis non conferat titulum;

frustra enim inquiretur in hoc, quod jam per triennalem possessionem scitur esse collatum, sicut post completam praescriptionem domus, frustra a iudice inquiretur in titulum domus &c. *Ad 1.* hoc ipso quod Pontifex prohibeat molestari possessorem triennalem, dat ei jus ad retinendum beneficium & percipiendos fructus, quod jus est sufficiens titulus. *Ad 2.* triennalis praescriptio habet vim institutionis Canonicae. *Ad 3.* sicut iudex non obstante, quod praescriptio transferat dominium, adhuc potest inquirere, an ad sit titulus coloratus, bona fides, & similia ad praescriptionem communiter requisita; sic quamvis triennalis possessio det titulum seu dominium beneficii, Superior adhuc inquirere poterit, an ad sint omnia requisita ad hunc effectum, an scilicet sit bona fides, persona apta possidere, possessio pacifica, an non sit intrusus, simoniacus &c. quae dicta sunt de possessione triennali, a potiori intelligenda sunt de decenniali; nam hanc habere vim tituli docent omnes, nisi manifestè constaret de intrusione. *Paris. Luca. de benef. d. 91. n. 15.* Quo ad revalidationem tituli tenenda sunt quae dixi *Cas. 78. n. 21.*

CASUS LXXXVI.

In Tit. 9. lib. 1.

De Renuntiationibus seu Resignationibus Beneficiorum.

M Alius Licentiandus interrogatur 1. Quid sit Resignatio, & an valeat dolo vel metu extorta.

2. Quid sit expressa, tacita. 3. Pura & condicionalis, & coram quo fieri possint. 4. An beneficia resignata dari possint.

consanguineis, 5. Aut aliis, quàm iis in quorum favorem sunt resignata. 6. Quid si conditio sit intrinseca aut sit simoniacca, 7. Vel cum reservatione pensionis. 8. Cum conditione regressus, accessus &c. 9. Ex causa permutationis. 10. Quid de causa resignationis. 11. An necessarius consensus Superioris, Patroni &c. 12. Quid circa regulam de viginti. 13. Quid de publicatione resignationis. 14. Quid si resignatio facta est in plures. 15. Quæ beneficia resignari possunt. 16. An etiam reservata. 17. Expectativa, 18. Litigiosa. 19. Concessa in titulum Ordinationis, 20. Ob crimen vacantia ipso jure. 21. Aut beneficia Novitii. 22. An resignatio revocari possit; quid si revocatio procuratori non intusetur vel principalis moriatur. 23. Cui post resignationem debeantur fructus. 24. Quando beneficium resignatum conferri debeat, quid si resignatarius moriatur, an resignans regredi possit.

Sicut beneficia diversis modis acquiruntur, sic & diversis amittuntur, veluti per mortem naturalem, per depositionem, per certa crimina, saltem post sententiam declaratoriam, aliasque causas, de quibus egimus sparsim suis locis; restat examinandum, qualiter beneficia dimittantur per renunciationem vel resignationem. Itaque

QUÆR. I. Quid & quotuplex sit Resignatio?

R. 1. Resignatio est spontanea beneficii dimissio coram Superiore facta & acceptata: est communis. Dicitur spontanea, quia resignatio facta ex

dolo vel metu injusto est irritanda & resignans restituendus, per c. 3. & 4. de his que vi &c. imò si dolus sit circa substantiam, resignatio est ipso facto irrita defectu consensus, Flam. l. 13. de resig. q. 3. Wiestn. hic n. 9. & 2. Dividitur resignatio 1. in expressam & tacitam; expressa est, quæ fit verbis aut scripturâ, voluntatem resignandi apertè significantibus; tacita est, quæ fit facto dimissionem beneficii significante, vel ex dispositione juris importante, sic censetur renunciare beneficio, qui religionem solenniter profitetur. c. benef. 4. de reg. jur. in 6. qui in minoribus constitutus uxorem ducit. c. 1. & 3. de clericis conjug. qui beneficium cum priore impossibile suscipit, qui militiam sequitur, qui Parochiam adeptus intra annum Sacerdotium non suscipit, & generaliter qui aliquid facit propter quod ipso jure beneficium vacat; tunc enim statim alteri conferri potest. Schmalz. g. n. 2. h. t. 2. Resignatio dividitur in puram & conditionalem; pura est, quæ fit simpliciter absque omni pacto, restrictione, conditione; e contra conditionalis est, quæ fit sub certâ conditione, restrictione aut pacto, qualis est 1. Quæ fit in favorem certæ personæ, ut illi & non alteri beneficium resignatum conferatur; hæc resignatio cum importet speciem hæreditariæ successionis est in jure odiola, & coram solo Papâ & non coram Ordinario fieri potest, nil tamen obstat quominus resignatio simplex in manus Ordinarii aut Episcopi fieri possit etiam

2.

3.

etiam cum recommendatione certæ personæ, ex qua tamen Episcopus non obligatur beneficium dare personæ recommendatæ, sed potest sine injuriâ dare alteri. *Zoes. Garc. p. 11. c. 3. n. 154.* imo ex Bulla Pii V. *quanta Ecclesia*, beneficia resignata nec licitè nec validè dari possunt consanguineis, affinibus, vel familiaribus resignantis vel admittentis resignationem; sed hæc Bulla teste *Zypro & Laym.* non est ubique recepta, esse tamen receptam in Diœcesi Coloniensi, Leodiensi & Monasteriensi testatur *Croix lib. 4. n. 1073.* in permutationibus verò, quæ fiunt apud Papam, non attenditur consanguinitas, neque hujus necessaria mentio facienda est. *Luca d. 40. n. 15.* quòd si resignans coram Ordinario addat clausulam: *quòd non aliter intendat resignare quàm in favorem tertii, tunc Episcopus* ejusmodi resignationem nec admittere, nec beneficium cassâ hâc clausulâ alteri dare potest. *Ratio est*, quòd talis non simpliciter dimittat beneficium, sed sub conditione & pacto, ut detur personæ à se nominatæ; cum ergo Episcopus hanc conditionem implere non possit jure id prohibente, etiam resignationem admittere & beneficium alteri conferre non valet, imò ipse Papa quamvis pro libitu admittere vel rejicere possit resignationem factam in favorem, postquam tamen admisit, non potest beneficium alteri conferre, quàm in cujus favorem fuit resignatum, sicut non potest alteri conferre beneficia resignata

6.
cum animo permutandi: resignans enim non intendit jus suum aliter abdicare, nec debet invitus & innocens privari suo jure. *Pirh. n. 78. h. t.* si tamen conditio sit intrinseca v. g. resigno beneficium ut in eo resideas, ut præhabitu impossibile vel superfluum dimittas, ejusmodi conditio nata resignatio etiam coram Ordinario fieri potest, quia non imponitur per conditionem appositam nova obligatio: econtrâ si resignem beneficium eâ conditione, ut tu hoc vel aliud beneficium suo tempore in mei vel alterius favorem resignes est simonia, & quamvis simoniaca resignatio sit ipso jure nulla, tamen tenet in præjudicium resignantis simoniacè, qui ideo amittit jus, nec conceditur ei regressus, sed beneficium tanquam vacans à tertio impetrari potest; at tamen simonia commissâ ab uno non potest nocere parti innocenti. *Leur. q. 754. 3.* Fit resignatio conditionalis, quando resignans sibi certam pensionem aut refutionem expensarum reservat, & hæc resignatio etiam coram solo Papa fieri potest; tum quia ejusmodi reservatio simoniam sapit & in effectu beneficium quasi pro fructibus permutat, tum quia beneficia conferri debent sine diminutione seu novi oneris impositione. *Pirh. n. 8. Eng. n. 10. h. t.* ubi dicit, Episcopum ex justa causa v. g. ad finiendam litem resignanti pensionem constituere posse, si resignet simpliciter & purè sine restrictione; 4. Est resignatio conditionalis, si fiat *sub conditione regressus, accessus*

8. *cessus, vel ingressus* ad beneficium, casu quo resignatarius non solvat pensionem tempore constituto, & quamvis Concilium Trid. *Sess. 25. c. 7. de refor.* abrogarit omnem accessum & recessum in beneficia, attamen hoc non intelligi de huiusmodi regressu propter non solutam pensionem docet *Azor. Flam. de resig. l. 6. q. 5. n. 110. 5.* Fit resignatio condicionalis ex causa permutationis; clerici permutare volentes debent 1. resignare sua beneficia in manus Papæ vel Episcopi; si tamen permutatio fiat inter plures quam duos, v. g. resigno tibi ut Titio, & ut Titius mihi &c. quæ resignatio dicitur triangularis vel quadrangularis, hæc non coram Ordinario, sed necessariò coram Papâ fieri debet. *Pirb. n. 82.*

- QUÆR. II. Quæ conditiones requirantur, ut resignatio fiat legitimè? *Re. 1.* Debet esse libera à metu, dolo, & simonia. 2. Requiritur iusta causa resignandi saltem in beneficiis curatis, præcipuè Prælaturis & Episcopatibus; iusta autem causa censetur defectus scientiæ, debilitas ex morbo vel senectute, conscientia criminis, malitia plebis &c. in simplicibus beneficiis admittuntur resignationes sine graviore aliqua causa in libera voluntate resignantis factæ. 3. requiritur consensus Superioris, per Superiorem autem hic intelligitur, qui habet potestatem ordinariam beneficiarum à beneficio removendi, qualem non semper habent collatores, & præterea si beneficium sit electivum, requiritur consensus omnium eligentium; si verò collativum, consensus collatoris; si Patronatum, consensus Patroni, si Patronus sit
- R. D. Jansen Pars I.*

Laicus, siue Clericus; quia horum interest, ne ipsis neglectis aliquis instituat in beneficium fortè ipsis infensus aut inimicus. *Flam. lib. 2. q. 1. n. 1. & 4. Schmalzg. n. 7.* Resignatio in favorem vel animo permutandi facta his invitis & intra tempus ad præsentandum concessum contradicentibus, est ipso jure nulla. *Garc. c. 3. n. 19. & 21.* vel certè irritanda juxta *Chockier Pirb. sup. n. 13.* in renunciatione tamen simplici & absolutâ non videtur necessariò requiri consensus Patroni, cum in hac nullum versetur præjudicium Patroni, cui salvum manet jus alium præsentandi in locum renunciantis. *Pirb. n. 86. 4.* Ex regula Cancellariæ, quæ dicitur *de viginti* vel *de infirmis resignantibus* requiritur, ut resignans [siue sanus siue infirmus, ut docet *communis*] post præstitum coram Superiore consensum vivat p. 20. dies, intra quos si moriatur, beneficium non per resignationem, sed per mortem vacat, ejusque collatio ad Ordinarium spectat, ideòque si mors incidat in mensem Episcopi vel Capituli, ad Episcopum vel Capitulum spectabit collatio, non verò ad Papam; *ne obstat*, quòd ejusmodi beneficium videatur affectum propter appositionem manûs Papalis, nam hæc affectio non causat hic reservationem, eò quòd Pontifex per hanc regulam velit conservare jus Ordinarii, ideòque apertè dicit huiusmodi beneficium non per resignationem, sed per obitum vacare, & collationem aliter factam quacunque autoritate esse nullam. *Parisius l. c. Garc. p. 5. c. 1. n. 160.* dixi post præstitum consensum coram Superiore, nam

ex stilo Curia Rom. resignans porrigit supplicam, quæ si placeat S. Pontifici, signatur seu subscribitur ab eo *fiat ut petitur*, insuper post signatam à Papa supplicam debet resignans in Camera vel Cancellaria per se vel per procuratorem iterum in resignationem expressè consentire & jurare, quòd omnia fideliter acta fuerint, seu quòd non intervenerit fraus, vis, metus, simonia &c. itaque non à die porrectæ vel signatæ supplicæ, sed à die præstiti in Camera consensûs dicti 20. dies numerari debent; & quia ante hunc consensum resignatio necdum est perfecta, ideòque adhuc res integra, resignans adhuc poterit pœnitere; aliud est in resignatione, quæ fit apud Ordinarium, quâ semel à Superiore admissâ non est pœnitentiæ locus. *c. 5. 6. § 12. h. r.* sed expectari debent à die admissæ à Superiore resignationis 20. dies, intra quos si resignans moriatur, beneficium non per resignationem, sed per mortem vacat. *Flam. Pirh. n. 34. § n. 112. §.* Provisus de beneficio resignato debet ex eadem regula facere resignationem publicari præsentè populo in Ecclesia beneficii, & Cathedrali, & quidem si resignatio sit facta Romæ & beneficium sit in Italia, intra sex menses à die supplicationis oblata; si extra Italiam, intra novem menses, resignatio verò facta extra Curiam apud Ordinarium intra tres menses publicanda erit; alioquin si contingat resignantem mori, antequam resignatarius ceperit possessionem, beneficium censetur vacare per obitum & collatio facta resolvetur. *Azor. Flam. l. 11. q. 3.*

13. *Schmalzg. n. 4. 6.* Si quis resignet in fa-

vorem plurium, sola resignatio pro primo est valida, licet posterior esset sub priore data, uti habet *reg. 40. Cancell. & secundus est intrusus, ideòque juxta plures non præscribit, etiam si per triennium possideat, sed V. Cas. 85. à n. 5. præmissa tenent, etiam si pro primo resignasset per procuratorem aut apud Ordinarium, pro secundo autem per se ipsum apud Papam; si tamen prima resignatio non fuisset admissa aut revocata ante præstitum in Camera vel Cancellaria consensum, valeret secunda. *Rebuff. Leur. p. 3. q. 263.**

QUÆR. III. Quæ beneficia resignari possunt? *g.* Omnia cujuscunque generis, etiam nondum possessa, nisi specialiter à jure resignari prohibeantur; hinc resignari potest Papatus, Patriarchatus purè non in favorem, Episcopatus etiam in favorem; item resignari possunt Dignitates electivæ, Abbatia, Prioratus, Parochia, sed ordinariè tantum post tres vel quatuor annos; item Vicariæ perpetuæ, præstimonialia, Patronata, pensiones non in tertium sed tantum in beneficiatum, nisi accedat Superioris licentia. *Pirh. n. 17.* manualia cum expressione tamen manualitatis, aliàs resignatio est nulla etiam facta coram Papâ *Leur. q. 280. 2.* Beneficia Papæ reservata etsi apud Ordinarium possint resignari purè, non tamen in favorem vel animo permutandi, sed taliter resignari debent apud Papam, qui & solus de iis providere potest; de his ab Episcopo provisos est intrusus, nec titulum nec possessionem acquirit. *Felin. Garc. Leur. q. 297. 3. Illa, 17. super*

- super quibus data est expectativa, resignari non possunt nisi coram Papâ de hoc admonito. *Clem. 1. de renunc. Ratio est, quod aliàs fiat præjudicium expectanti, ideoque si ejusmodi resignatio fiat coram Ordinario, hoc ipso beneficium vacat & subintrat expectans. Rora. Flam. 4.* Habens tantum jus ad rem, veluti electus nondum confirmatus, potest quidem jus suum dimittere, sed non propriè resignare; quia nondum est beneficii Dominus. 5. Beneficium legitimum coram Ordinario dimitti potest, non verò ab Ordinario conferri, nisi surrogando colligantem; quia est affectum & reservatum Papæ c. 1. § 2. ut lite pend. coram Papa si fiat resignatio debet fieri narratio litis, aliàs est invalida, nisi resignatio fuerit facta ante motam litem; tunc enim resignatario possunt expediri litteræ & capi possessio pendente lite.
18. *Azor. Imola Leur. q. 308. n. 5. 6.* Voluntariè non potest resignari beneficium, super quo quis ad ordines majores est ordinatus, nequidem apud Papam, nisi hæc duo narrentur, quod scilicet super hoc beneficio sit ordinatus, & aliunde habeat unde vivat, aliàs resignatio est irrita, *Trid. Sess. 2. c. 2. de refor. dixi, voluntariè*, nam si resignatio aut privatio inducatur à jure v. g. ob consecutionem beneficii impossibilis cum præhabito, valida est, nec opus est ista narrari, quia tamen secundum beneficium tunc succedit in locum primi tituli, nec hoc resignari poterit, nisi dicta duo narrentur *Chock. Garc. p. 2. c. 5.* præfata tenent etiam de titulo patrimonii, super quo
20. quis ordinatus fuit. 7. Ob delictum vel

aliter ipso jure privatus beneficio non potest resignare, nam quamvis ex dictis ante sententiam non teneatur se ipsum exequi & beneficium dimittere, quia tamen à tempore commissi criminis amisit omne jus & beneficium ipso jure vacavit, per resignationem non potest impedire, quominus collator alteri beneficiū liberè conferre queat. *Felin. Flam. l. 3. q. 1. à n. 20.* si verò criminofus non sit ipso jure beneficio privatus, sed solum privandus, ante sententiam adhuc resignare poterit, quia retinet jus in beneficium. *Flam. q. 16. Schmalzg. n. 10. 8.* An Novitius ante ultimos duos menses validè possit resignare beneficium, non convenit inter DD. hoc certum est ejusmodi renunciationem non habere effectum, nec vi hujus beneficium alteri conferri posse, nisi subsecutâ professione, ne tollatur Novitio libertas regrediendi ad sæculum, *Pirh. n. 25. Wiest. n. 36.* colligitur ex *Trid. Sess. 2. c. 16. de reg.*

QUÆR. IV. Qui sint effectus resignationis? R. Præcipuè sunt seqq. 1. Resignatione legitimè factâ non est amplius locus pœnitentiæ, prout explicatū est sup. sed resignans etiam invitus compelli potest ad dimittendam beneficii possessionem; si resignatio fiat per procuratorem, potest quidem resignans re integrâ pœnitere & mandatum revocare, sed revocatio debet procuratori vel parti adversæ vel Superiori fuisse intimata, aliàs procurator validè procedet ad resignationem, licet in ejus absentia mandatum revocatum fuerit. *Clem. un. h. r.* quamvis contrarium obtineat in matrimonio, ad quod contrahendum missus

procurator etiam in absentia & inscius revocari potest ob favore libertatis matrimonialis. *c. fin. de procur. in 6.* in aliis autem contractibus id ita se non habet. *L. si precedente 58. ff. mandati.* e contra morte principalis revocatur mandatum re adhuc integrâ, etiam si mors procuratori non innotescat, ideoque si procurator in vim mandati perrexerit, & à Superiore beneficium vigore resignationis alicui obtinuerit, totus actus erit nullus, & beneficium vacat per mortem. *Ratio est,* quod beneficium mortuo principali cesset esse in ejus vel hæredû potestate, ergo ejus nomine per procuratorem renunciari nõ potest; e contra si principalis vivat, sed ejus revocatio non intimetur procuratori, beneficium adhuc manet in principalis potestate; ergo nihil obest, quin à procuratore jure sic permittente in *Clem. fin. b. t.* nomine principalis resignari possit. *Flam. l. 9. c. 24. n. 14. 2.* Post admissã & perfectã resignationẽ resignans non potest amplius beneficii fructus percipere, cum per renunciationem titulû beneficii amiserit, sine quo beneficiû justè possideri non potest, per consequens nec

fructus percipi; fructus tamẽ industriales & naturales à solo separati usq; ad diem admissæ resignationis debentur resignanti, etiam si prædia frugifera essent locata & dies solutionis nondû advenisset, sufficit enim fructus à solo esse separatos; fructus verò naturales pendentes quia censetur pars fundi, uti & fructus civiles v. g. pensiones ex censu vel locatioe adiuveniẽtes, quorû dies solutionis tempore acceptatæ resignationis nondû advenerat, debentur successori. *Eng. n. 16.* intellige si consuetudo non sit contraria, aut resignans fructus etiã civiles sibi reservavit. *Croix l. 4. n. 96 2. 3.* Post admissã à Superiore resignationẽ debet beneficiû resignatû cõferri juxta *Paris.* intra mensem, juxta alios intra sex menses; si beneficiû resignatario cum effectu collatum fuit, resignans non poterit sine novâ collatione ad illud redire, etiã si resignatarius ante sumptã possessionẽ moriatur, quia prior titulus fuit extinctus; si verò resignatio non habuerit effectu ob non impletas conditiones, potest resignans sine novâ provisione ad beneficia redire quia jus nõdû fuit amissû. *Schmalzg n. 50*

CASUS LXXXVII.

In Tit. 4. lib. 3. De Residentia Clericorum,

L Abano Clerico variæ proponuntur questiones. 1. Quid sit residentia. 2. Sub qua pœna residere teneantur Episcopi, 3. Abbates, 4. Parochi. 5. Quid hinc valeat consuetudo. 6. Licentia præsumpta, 7. Aut concessa ab Episcopo causâ studiorû. 8. Quo loco residendum. 9. Quid si Parochus exerceat curam per alios. 10. An beneficiû simplex obliget ad residentiam. 11. Quæ sint causæ à residentia excusantes. 12. An

absentium portio accrescat presentibus, an fructus lucrentur qui choro intersunt, sed non cantant, 13. An sint in religione Novitii. Pro resol.

QUÆR. I. Quid sit residere: r. Residere nihil aliud est, quàm in loco beneficii permanere eique personaliter deservire: Residentia verò est duplex, vera & ficta; vera est, quâ quis corporaliter præsens per se ipsû beneficii sui functiones